

nost jih čuvati in oskrbovati prostovoljno ali z dovoljenjem gospodarjev.

Kjer je gozd, ima vinar listja za nasteljo dovelj, in gotovo si v njem sme tudi suhljad za kurjavo nabirati.

Kjer je temu tako, si bo prizadeval, gozdne take odganjati, kateri travo z mladim drevjem vred trgajo in kosijo, v mladih hostah celó živino pasejo — in tako mlademu drevju sila veliko škodo delajo, ker je živina objé; zgodi se pa tudi, da samí rašč les sekajo.

Listje, ki lesu gnojí, se ne smé vsako leto na enem kraju grabiti, temuč vsako tretje leto.

Le krevlasti, dostali les naj se iztrebi, nikdar pa rašči.

Skrbeti je, da se po primernih krajih akacija zaseje ali zasadí, ktera bo vsako leto dovolj in jako trpečega kolja za vinograde dajala. Na prostornih legah naj se želod in kostanj, dva palca globoko v zemljo že jeseni zasejeta ali zasadita, da se dobí več listja in boljšega lesa za sode in druge reči. Orehe pa na strminah in brežinah posadi. Kjer jako redko drevesa stojé, naj se jesen, jelke, hoje in smreče, dve- ali tri-letno, jeseni ali spomladi varno zasadí, da se koreninice ne poškodujejo. Travje in roževje naj se od časa do časa pomuli, goščava pa, ko že odraste, naj se potlej iztrebi s koreninami, da gozd bolj raste. Za vsako rabo najbolj kaže meseca decembra les sekati, in sicer od kraja, da se lože spet zaredí.

Kdor od gospodarstvenih reči želi popolnejšega poduka, naj si omisli „Umno kmetovanje.“

Poziv

pomagati k stavbi spominka

v čast pokojnemu knezu in vladiku lavantinskemu

ANTONU MARTINU SLOMŠEKU.

Slovenci! Nazoči poziv trka na vaše rodoljubno srce in vas budi k slavnemu činu sijajnega domoljubja. Komaj so knez in vladika Anton Martin Slomšek v Gospodu zaspali, so enoglasno vsi slovenski časniki željo in tirjatvo izrekli, da je dolžnost slovenskega naroda, možu tako plemenitega značaja, rodoljuba tolikih zaslug in škofu tako visokih čednost dostojin spominek postaviti. Duhovski spominek so jim postavile slovenske čitavnice v navdušenih besedah in posamni rodoljubi v knjigah, pesmih in slikah; al javen spominek se še dandanašnji pogreša, kateri bi nam vtelesil Slomškov čednost in zasluge.

Vsi izobraženi národi nekdanji kakor sedanja so postavili javne in dragocene spominke možém, kateri so bili národa svojega dika in ponos; za njimi ne sme nikakor zaostati slovenska omika. Slomšek so bili jutranja zvezda na obnebi slovenskem, ko je še nočna tema pokrivala spijočo našo narodnost; kakor jutranja zarja so razsvetljevali slovensko mladost, da bi se zbudila in spoznala dolžnost do roda svojega; kakor solnce poldnevno so ogrevali naša srca za pobožno rodoljubje in zorili s svojo gorkoto mnogovrstne sadove národne prosvete; in njih smrt — ali ni bila večerni zvezdi podobna, ki je na kviško dvigala upanje naše in nas navdušila na njih grobu k prisegi stanovitnosti v delovanji za blagor národa?

Vse svoje dušne in telesne moči so tebi posvetili, mili národ slovenski! Tebi so bile posvečene vse njih misli, tebi vsak udarec njih očetovskega srca. Tebi je služilo njih peró nebeško, tebi je govorila njih beseda apostoljska. Tebi so žrtovali trudapolne dneve in noči, tebi vse svoje premoženje, tebi svoj mir in svoje dobro imé. Iz ljubezni do tebe so molčé do dna

izpili najbitkejši kelih obrekovanja in krivega dolženja. Kakor skala nepremakljivi so stali tvojim sovražnikom v bran in mirno sprejemali britke udarce, tebi namenjene. Neutrjena delavnost za tvoj blagor jim je izkopala grob prerani; al zadovoljni so stopili va-nj, ker svesti so si bili, da so tebe ljubili čisto in stanovitno do konca.

Národ slovenski! ktera žrtva ti bo prevelika, da vredno preslavljaš dobrotnika tolikega, da javno in sijajno pokažeš svojo hvaležnost in razsvetljeno omiko?

Odbor v ta namen sestavljen iz poročnikov visoke časti vrednega konzistorija labodske biškupije in mariborske čitavnice, ktere ud so bili, ktere zbore so tolikokrat s svojo pričujočnostjo in besedo razveseljevali, vabi s tem vse Slovence, naj pripomorejo, da se postavi vladiku Slomšku javen in krasen spominek v mariborskem mestu, kamor so v blagor Slovencev sedež lavantinskega škofijstva prenesli in kjer njih koščice počivajo. Zatoraj prosi odbor za milodare po vseh krajih, kodarkoli se govori slovenski jezik in se ljubi in spoštuje spomin Slomškov, ter k žrtveniku domoljubja vse Slovence kliče.

Slovenci! v gostih vrstah obstopite tedaj žrtvenik hvaležnega domoljubja. Pokladaj vsak, kolikor zamore in kakor ga rodoljubno srce nagiba. Veča ko bo vaša radodarnost, sijajniši bo spominek Slomškov.

Pristopite najpoprej vi duhovniki; vam so spisali „hrano evangeljsko in apostoljsko“; — nasledujte učitelji; vam je „Blaže in Nežica“ potokáz pravega slovenskega šolstva; — ne zaostajajte očetje in matere slovenske, ki krušnico Slomškovih „Drobtinic“ zavživate; — pridruži se mladost slovenska, ki ti Slomšek „pot deviškega življenja“ kažejo; — pa tudi vi otroci pritecite, ki vas Slomšek „angel molitve“ vodi. Pristopimo brez razločka vsi in pokažimo svetu, da Slomškov misli so naše misli, njegova načela naša načela; da njegov značaj in njegov duh ostane Slovincem potokazna zvezda za vse čase. Pokažimo svetu, da smo vredni in sposobni, da kakor národ živimo, kakor národ se čutimo in kakor národ v kolo ravnopravnih národov stopimo.

Živila na veke slava in spomin Slomškov!

V Mariboru 1. decembra 1865.

Opravični odbor.

Dostavek vredništva „Novic.“ Prepričani smo, da ta poziv bode segel v srca vsem našim rodoljubom in da bode vsak po svoji moči djansko pokazal, da časti možá, ki se je vès žrtvoval za národ svoj. Doneske v oklicani blagi namen prejema tudi vredništvo „Novic“, ktero bode prejeti denar naznanjalo v svojem listu.

Slovensko slovstvo.

* *Zemljepisna začetnica gosp. Jesenko-ta.* Slovensko zemljepisno polje, na katerem je prezaslužni gosp. Hicinger pred nekoliko leti že oral celino, našlo je zdaj sopet marljivega obdelovavca. Zemljepisna začetnica g. profesorja Jesenko-ta, ktero so že „Novice“ in drugi naši časniki pohvalno v misel vzeli, ustreza zares živi potrebi. Ker je pa zemljepisna začetnica ta, kar se tiče terminologije, za vse Slovence nekako začetnica, po kateri naj bi se ravnala tudi dotična literatura, in ker, namenjena zlasti za šole, utegne, ako Bog dade, doživeti več izdateb, mislim, da bi bilo kaj koristno, če bi jo naši pisatelji pazljiveje pregledali in očitno presodili. Iz tega namena izvira tudi teh nekoliko suhoparnih vrstíc. Ne bom pa se spuščal v to, da je šolski knjigi v pisavi več dolike in uglaje želeti, le nekatere opombe bodem si dovolil tù pa tam zastran terminologije.